

สมรรถนะพยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน : ด้านการพร้อมรับภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุหมู่

ปัทมาพร รุ่งพิพัฒน์พงศ์ พย.ม.*

บทคัดย่อ

หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นด่านแรกที่ต้องให้บริการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ และภาวะเจ็บป่วยกะทันหันที่อยู่ในภาวะฉุกเฉินและวิกฤต ที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า มีภัยพิบัติเกิดขึ้นหลากหลาย และหลายระดับความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็น ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยพิบัติสถานการณ์ทางการเมือง เหตุจลาจล วางระเบิดรวมถึงจากการเกิด โรคระบาดต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนและความถี่ที่เพิ่มสูงขึ้น หัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับต้น ต้องมีความตื่นตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อรับภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุหมู่ต่าง ๆ อยู่เสมอ จึงต้องมีการส่งเสริมสมรรถนะพยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ให้เตรียมพร้อม รับกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

คำสำคัญ: สมรรถนะพยาบาล การพร้อมรับภาวะฉุกเฉิน

* อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

Head Nurses' Competency in Emergency Department: An Aspect of Preparedness for Emergence and Mass Casualty Incidents

*Pattamaporn Rungpipattanapong, M.N.S.**

Abstract

The Emergency Department (ED) is the 'Front Door' to the hospital in providing nursing care and treatments to emergency and critically ill patients. At present, it is evidenced that there are various types and levels of disasters, such as natural disasters, political instability, terrorist attacks, crime, and epidemic outbreaks. Additionally, the numbers of these disasters tend to continually increase. In response to this challenge, head nurses, who serve as hospital administrators, must have awareness and preparedness for emergence and mass casualty incidents. Therefore, it is vital for head nurses to be prepared and promoted their competencies toward building optimal head nurses' competency in this century.

Keywords: *competency, emergency preparedness*

* Instructor, Department of Adult and Aging Nursing, The Thai Red Cross College of Nursing

บทนำ

หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นด่านแรกที่ให้บริการรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ และภาวะเจ็บป่วยภาวะฉุกเฉินและวิกฤต โดยจัดให้มีการบริการตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยตามลำดับความสำคัญ พยาบาลจำเป็นต้องมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและถูกต้อง เผื่อระงับอาการผู้ป่วยอย่างสม่าเสมอ มีความสามารถในการทำงานทางการพยาบาลในทุกสาขา มีสมรรถนะในการตรวจร่างกาย เผื่อระงับอาการสำคัญ ช่วยฟื้นคืนชีพรวมทั้งความรู้ ในการจำแนกประเภทผู้ป่วย การรวบรวมข้อมูล การสอน และให้คำแนะนำก่อนจำหน่าย หรือส่งต่อ และมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการพยาบาลทั้งผู้เจ็บป่วย และผู้ประสบอุบัติเหตุที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน

ผู้ป่วยที่มารับบริการ ณ หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เป็นสถานการณ์ที่คาดการณ์ได้ยาก เนื่องจากมีหลากหลายลักษณะ โดยเฉพาะในเหตุการณ์ปัจจุบัน ที่มีผู้มารับบริการที่หน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินเพิ่มขึ้น เป็นเพราะผู้ป่วยใส่ใจในการเจ็บป่วยมากขึ้น มีการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้จำนวนผู้เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บทั้งเฉียบพลัน และเรื้อรังมีจำนวนเพิ่มขึ้น มีการก่อการร้าย การประทุษร้าย การทำผิดกฎหมาย การก่อจลาจล รวมไปถึงเหตุการณ์เกิดสาธารณภัยต่างๆ การสลายการชุมนุมที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร การรับมือกับเหตุการณ์เหล่านี้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ตลอดจนจนประสบการณ์ในการจัดการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจำนวนมากอย่างเป็นระบบและที่สำคัญจะต้องมีคุณลักษณะและความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้บริหารหน่วยงาน

ที่ดี สร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรพยาบาล ในการปฏิบัติงาน สามารถบริหารจัดการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บจำนวนมากอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพสูงสุด ลดอัตราการบาดเจ็บ ความพิการ ภาวะแทรกซ้อนต่างๆ และการสูญเสียให้ได้มากที่สุด ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าสูงสุด⁽¹⁾

ความหมาย

ภาวะฉุกเฉิน หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า และเป็นภาวะที่ต้องการการแก้ไขอย่างรวดเร็ว⁽²⁾

อุบัติเหตุหมู่ หมายถึง ภาวะที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อสุขภาพชีวิต ทรัพย์สิน และความเป็นอยู่ตามปกติของคนจำนวนมาก นอกจากนี้สภาพการณ์ที่ห้องฉุกเฉินมีผู้บาดเจ็บหนักจากอุบัติเหตุจราจร จากการบาดเจ็บด้วยเรื่องเดียวกัน ถูกนำส่งมาพร้อมกันในจำนวนที่เกิดขีดความสามารถของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ในขณะนั้นจะปฏิบัติงานได้ ก็เรียกว่า ภาวะฉุกเฉินที่เป็นอุบัติเหตุหมู่เช่นกัน⁽³⁻⁴⁾ และโดยทั่วไปภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุหมู่ มักจะเกิดขึ้นมาจากเหตุการณ์เกิดภัยพิบัติหรือสาธารณภัยร่วมด้วยเสมอ⁽²⁾

ภาวะภัยพิบัติห้องฉุกเฉิน (Emergency room disaster)⁽²⁾ คือ ภาวะที่ปริมาณ หรือลักษณะของผู้ป่วยที่มาห้องฉุกเฉินในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเกินศักยภาพ ของห้องฉุกเฉินในการให้บริการ การตรวจรักษาแม้แต่ในระดับต่ำได้ ยกตัวอย่างเช่น ถ้ามีผู้ป่วยเข้ามาถึงห้องฉุกเฉินพร้อมกันหลายๆ คน แม้แค่ 3 คน แต่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันก็ทำให้

ห้องฉุกเฉิน โดยส่วนใหญ่เกิดความวุ่นวายทันที และจะทำให้การบริการผู้ป่วยรายอื่นที่มีระดับ ความรุนแรงต่ำลงมา ต้องหยุดชะงักหรือล่าช้า ออกไปไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เหตุการณ์ ลักษณะนี้ก็นับได้ว่าเป็นภัยพิบัติอย่างหนึ่งของ ห้องฉุกเฉินเช่นกัน เช่น เหตุการณ์การเกิดจลาจล มีกลุ่มวัยรุ่นหรือผู้ก่อการร้ายถือปืนยิงเข้ามาขวาง ปาระเบิดเข้ามาในห้องฉุกเฉิน ก็สร้างความวุ่นวาย เกิดเป็นภัยพิบัติในห้องฉุกเฉินขึ้นได้เช่นกัน

Largan and James⁽⁵⁾ ให้ความหมายคำว่า ภัยพิบัติว่า เป็นเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ที่เกิด จากการกระทำจากธรรมชาติ หรือมนุษย์ ซึ่งเป็น สาเหตุทำให้มนุษย์ได้รับความทรมานและได้รับความ บาดเจ็บต้องการบรรเทาและให้ความช่วยเหลือ ฉุกเฉิน สอดคล้องกับวรรณเพ็ญ อินทร์แก้วและ คณะ (2548)⁽⁶⁾ ให้ความหมายของ Disaster ว่า เป็นภัยที่เกิดแก่คนจำนวนมากเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และทุกสถานที่อย่างกะทันหันหรือค่อยๆ เกิดขึ้น เป็นอันตรายต่อชีวิตร่างกายของประชาชน เกิด ความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ และก่อให้เกิดความต้องการสิ่งจำเป็นพื้นฐานอย่าง รีบด่วนสำหรับผู้ประสบภัย

ลักษณะของภัยพิบัติห้องฉุกเฉิน

1. Normal emergency patient หมายถึง ผู้ที่เจ็บป่วยฉุกเฉินที่มาโรงพยาบาล ซึ่งเป็นที่ทราบ กันดีว่าโรงพยาบาลได้จัดเตรียมแผนกอุบัติเหตุ และฉุกเฉินไว้รองรับผู้ป่วยประเภทนี้ ให้ได้รับการ ดูแลรักษาพยาบาลอย่างรีบด่วน เพื่อหลีกเลี่ยง การเสียชีวิตหรือความพิการ

2. Mass casualty หมายถึง สถานการณ์ ที่มีผู้ป่วยที่เจ็บป่วยฉุกเฉินทางศัลยกรรมที่มา

โรงพยาบาลจำนวนมากในคราวเดียวกัน เกินกว่า ที่กำลังปกติของเจ้าหน้าที่เวรประจำหน่วยจะดูแล รักษาพยาบาลได้ทัน ซึ่งโอกาสจะเกิดเหตุการณ์ เช่นนั้นมึน้อย มักเกิดขึ้นเมื่อเกิดสาธารณภัย แต่เมื่อเกิดแล้วจะเป็นเหตุให้เกิดความวุ่นวาย เกิดความไม่พึงพอใจของผู้ป่วยและญาติ จนถึง การเสียชีวิตหรือพิการโดยไม่สมควร จึงจำเป็นต้อง ระดมกำลังคนและทรัพยากรมาช่วยดูแลรักษา พยาบาลผู้ป่วยจำนวนมากเหล่านี้ในหน่วยอุบัติเหตุ และฉุกเฉินอย่างเป็นระบบ ระดมบุคลากรทุกคน ที่สามารถตามมาได้ แบ่งบุคลากรมาจากผู้ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในหอผู้ป่วยอื่นๆ

3. Mass medical emergency หมายถึง ผู้ป่วยที่เจ็บป่วยฉุกเฉินทางอายุรกรรมที่มา โรงพยาบาลจำนวนมากในเวลาเดียวกันเกินกว่าที่ กำลังปกติของเจ้าหน้าที่จะดูแลรักษาพยาบาลได้ทัน เช่น กรณี Botulism จากหน่อไม้ปี้บในจังหวัดน่าน กรณีอาหารเป็นพิษในโรงเรียนต่างๆ เป็นต้น

4. Multiple casualty หมายถึง ผู้ป่วยที่ เจ็บป่วยฉุกเฉินทางศัลยกรรมที่มาโรงพยาบาล จำนวนไม่มากในคราวเดียว แต่มาบ่อยจนเจ้าหน้าที่ เหนื่อยล้า ทำให้คุณภาพการดูแลรักษาลดลง

5. Internal disaster หมายถึง การเกิด ภัยพิบัติในโรงพยาบาล เช่น น้ำท่วม พายุ แผ่นดินไหว ดึกถล่ม ไฟไหม้ สารเคมีรั่ว เกิดเหตุ วางระเบิด จลาจล ปล้น ขโมย จี้จับตัวประกัน เป็นต้น

6. Disaster in order community หมายถึง การเกิดภัยพิบัติในชุมชนอื่น ที่เราต้องเตรียมพร้อม ออกไปช่วย ความพร้อมรับภาวะฉุกเฉินและภาวะ อุบัติภัยหมู่ของหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ปัญหาที่มักพบได้จากการจัดการกับภัยพิบัติหรืออุบัติเหตุใหญ่ของโรงพยาบาล

มักเกิดจากการขาดการวางแผนที่ดี และขาดการฝึกซ้อมปฏิบัติการที่มากพอ ปัญหาที่พบบ่อยมีดังนี้⁽⁷⁾

1. ขาดระบบการเตือนภัยที่เหมาะสม
2. ขาดระบบการทำงานในโรงพยาบาลที่ดี
3. ระบบการสื่อสารขัดข้องหรือล้มเหลว
4. ขาดอุปกรณ์สนับสนุนที่เพียงพอเพื่อทำการรักษา
5. ขาดการสื่อสารกับสื่อหรือประชาชนที่เหมาะสม
6. ขาดการสื่อสารกับผู้ภัยในที่เกิดเหตุ ศูนย์ดูแลสถานการณ์นอกโรงพยาบาล หรือมีปัญหาในการสื่อสารระหว่างแผนกต่างๆ ในโรงพยาบาล เป็นต้น
7. ขาดระบบผู้บังคับบัญชาเหตุการณ์ที่ดี
8. บุคลากรในโรงพยาบาลขาดประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุใหญ่ หรือได้รับสารพิษ
9. ขาดระบบการจัดทำและแจ้งรายชื่อผู้บาดเจ็บสู่สาธารณะ

เนื่องจากภัยพิบัติและอุบัติเหตุทำให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เป็นเรื่องใกล้ตัวที่อาจเกิดขึ้นเมื่อใดก็ได้ ในสถานที่ใดก็ได้ ดังนั้นโรงพยาบาลซึ่งบทบาทในการดูแลผู้ป่วยจากภัยพิบัติและอุบัติเหตุใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และผู้บริหารโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้อง มักต้องคำนึงถึงหลักการดังนี้

1. จัดตั้งเกณฑ์ในการประกาศเริ่มแผน โดยกำหนดว่าเมื่อใดจะมีการประกาศใช้แผนรับมือ ภัยพิบัติและอุบัติเหตุใหญ่ อาจตั้งเป็นรหัสเพื่อบอกระดับความรุนแรงของเหตุการณ์และแนวทางการปฏิบัติ ทั้งในระบบขนย้ายอุปกรณ์ที่จำเป็น การระดมกำลังบุคลากร เพิ่มระบบสื่อสารการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อขนย้าย เช่น เปล รถเข็น และรถพยาบาล ให้เพียงพอ

2. ประเมินศักยภาพของโรงพยาบาลในการรองรับจำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้บังคับบัญชาการเหตุการณ์ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ประสานงานร่วมกับผู้บริหารโรงพยาบาลในการเตรียมการ

3. จัดตั้งศูนย์บัญชาการในขณะเกิดเหตุ มีหน้าที่ดูแลทุกด้าน ทั้งหน่วยคัดกรอง หน่วยดูแลรักษาผู้ป่วยระบบรถพยาบาล สถานีตำรวจ หน่วยรถดับเพลิง และหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

4. ในขณะเกิดเหตุควรมีการเพิ่มระบบการสื่อสารให้เพียงพอ

5. จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้และเสบียงต่างๆ

6. จัดทำสถานที่ให้การดูแลและรักษาเบื้องต้นแก่ผู้บาดเจ็บ โรงพยาบาลควรกำหนดพื้นที่ต่างๆ เพื่อรองรับภัยพิบัติและอุบัติเหตุใหญ่ ดังนี้ ศูนย์บริหารจัดการภัย หน่วยคัดกรอง หน่วยดูแลรักษาผู้ป่วยโดยแยกตามระดับความรุนแรงของการเจ็บป่วย หน่วยรองรับผู้ป่วยก่อนเข้าห้องผ่าตัด ห้องผ่าตัด หน่วยล้างสารพิษ โดยจัดเตรียมพื้นที่สำหรับล้างสารพิษ และมีวิธีการล้างสารพิษและมีระบบการเก็บทิ้งและล้างอุปกรณ์หรือเสื้อผ้าที่ปนเปื้อนอย่างปลอดภัย ที่เหมาะสม มีชุดป้องกัน

1. แสดงให้เห็นถึงบทบาทผู้ชำนาญการ เมื่อมีภาวะฉุกเฉิน

2. มีการตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินที่สำคัญ โดยสามารถจัดระบบบริหารจัดการ ทั้งในส่วนของหน่วยงานและชุมชน

3. สามารถวินิจฉัยแยกออกจากกันได้ระหว่าง โรคที่ธรรมดา และไม่ธรรมดา โดยโรคทั้งหมดที่เกิดขึ้น อาจมีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ก่อการร้าย หรือโรคติดเชื้อฉุกเฉิน ดังนั้นจำเป็นต้องรู้จัก ทั้งแบบที่มีอาการแสดงแบบธรรมดา และที่เกิดแบบไม่ธรรมดาร่วมด้วยเสมอ

4. มีระบบขั้นตอนและขอบเขตที่เหมาะสม ประกอบด้วย เครื่องมือ การวัดการควบคุมการติดเชื้อ (Infection control measures) เทคนิค การกำจัดเอราลิ้งเจือปนออก (Decontamination technique) และมีการนำเครื่องมือเครื่องใช้มา ป้องกันได้อย่างเหมาะสม (Use of appropriate personal protective equipment)

5. มีการเขียนรายงานรายกรณี หรือ เหตุการณ์ เกี่ยวกับระบบภาวะสุขภาพ จนถึง การควบคุมดูแลให้ดีขึ้น และมีการกำหนดรูปแบบ การใช้ในหน่วยงาน หรือจัดการให้มีการร่างข้อตกลง ไว้สื่อสารเฉพาะในที่นั้น ๆ

6. มีการตรวจสอบดูแลผู้ป่วยที่รับใหม่ อย่างเหมาะสม ถ้าจำเป็นต้องมีการรักษาต่อต้องมี การจัดการติดต่อให้ได้รับการรักษาที่เหมาะสม ทันที

7. ใช้แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เช่น หน่วย ควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์ควบคุม และป้องกันโรค สำหรับการติดต่อขอส่งต่อการ รักษา

8. จัดเตรียมหาข้อมูลอื่นๆ ที่สามารถเข้าใจได้

9. การติดต่อสื่อสาร ระมัดระวังเรื่องความ เสี่ยงในเรื่องความชัดเจน และความถูกต้องแม่นยำ ของทั้งกับผู้ป่วยและระหว่างหน่วยอื่นๆ

10. แสดงตัวชี้วัด และการจัดการความ เครียด/วิตกกังวล ในเหตุการณ์ฉุกเฉิน การส่งต่อ ผู้ป่วยเพื่อรับการดูแลในกรณีต้องการการดูแล อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านจิตใจ

11. การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลป้อนกลับ และผลของการประเมินด้วยระบบสุขภาพพื้นฐาน และขั้นตอนที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ ในอนาคต

จากการศึกษาของค้ประกอบด้านการเตรียม ความพร้อมรับอุบัติเหตุใหญ่ จะเห็นได้ว่ากระบวนการ บริหารจัดการ ระบบงานต่างๆ ที่จะมีขึ้นได้ ต้องอาศัยกำลังหลัก นั่นคือ พยาบาล โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง พยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและ ฉุกเฉิน เพราะเป็นด่านแรกของโรงพยาบาล และ หน่วยงานที่ต้องมีการตื่นตัวและเตรียมพร้อมรับ เป็นหน่วยแรกและหน่วยงานหลักของโรงพยาบาล พยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการ จัดระบบงานภายใน ให้เอื้อต่อการให้บริการรักษา พยาบาลเมื่อเกิดภาวะอุบัติเหตุใหญ่ขึ้น ทั้งในด้าน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ การเตรียมแผนการ การจัดบุคลากร การประสานงานหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดฝึกอบรม ซ้อมแผน ให้กับ เจ้าหน้าที่พยาบาลในหน่วยงานเป็นประจำอย่าง ต่อเนื่อง และมีการศึกษาหาแนวทางใหม่ๆ มา ปรับใช้อยู่เสมอ ดังนั้น สมรรถนะด้านการเตรียม พร้อมรับภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุใหญ่ จึงเป็น องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของสมรรถนะพยาบาล หัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาล

ระดับตติยภูมิ⁽⁶⁾ นอกจากนี้สมรรถนะอื่นของหัวหน้าพยาบาลหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินประกอบด้วย 9 สมรรถนะย่อย เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. มีความกระตือรือร้นติดตามข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง และมีการวางแผนเตรียมพร้อมรับภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุอยู่เสมอ

2. สามารถเป็นผู้นำทีมได้ด้วยตนเอง เมื่อต้องการมีการเตรียมรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น เกิดเหตุการณ์ประท้วง สถานการณ์ไม่น่าไว้วางใจทางการเมือง

3. มีการเตรียมบุคลากร อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุ ไร้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติได้จริง

4. สามารถตรวจสอบวางแผน และจัดหาอุปกรณ์ เวชภัณฑ์ต่างๆ ให้เพียงพอและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

5. สามารถกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานตื่นตัวกับการเรียนรู้ การคิดและการตัดสินใจ มีพฤติกรรมตอบกลับที่เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ได้

6. สามารถเป็นผู้นำในการซ่อมแผนอุบัติเหตุในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น อุบัติเหตุทางอากาศทางบก สารพิษ รวมถึงการลำเลียงและส่งต่อในรูปแบบต่างๆ เช่น การลำเลียงทางอากาศทางบก ทางเรือ เป็นต้น

7. สามารถร่วมวางระบบและแนวทางปฏิบัติในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่สื่อมวลชน และญาติเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉินได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

8. สามารถนำข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในงาน ด้านสาธารณสุขและอุบัติเหตุได้

9. สามารถปรับปรุงสถานที่ให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน เช่น แผนกยาค้างเลือด ห้องผ่าตัด แผนก X-ray เพื่อช่วยให้ระบายนานได้อย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า การเตรียมพร้อมรับภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุ ในโรงพยาบาล โดยเฉพาะโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ หัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉินจะต้องมีความสามารถรอบรู้และฝึกทักษะสร้างเสริมประสบการณ์ให้สามารถดำเนินการในเหตุการณ์ต่างๆ ให้สมาชิกในหน่วยงานมีกำลังใจ มีความตื่นตัว มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ และงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมไปถึงการติดต่อประสานงานกับเครือข่ายในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยเร็วและปลอดภัยที่สุดทั้งผู้ป่วยและบุคลากรที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ดังนั้น พยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาตนเอง เสริมสร้างสมรรถนะ ให้มีความพร้อมรับกับทุกสถานการณ์ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

1. จารุวรรณ พรรคพานิช, ภัทรา นิโครธา, จินตนา ตันติกุล. การบริหารงานแผนกฉุกเฉิน. ใน: สุดาพรรณ ธัญจิรา, วนิดา ออประเสริฐศักดิ์, บรรณาธิการ. การพยาบาลฉุกเฉินและอุบัติเหตุภัยพิบัติครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล; 2546. หน้า 1-12.
2. ลันด์ หัตถ์รัตน. คู่มือผู้ภัยพิบัติ สำหรับโรงพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน; 2552.
3. บุญเลิศ จุลเกียรติ. การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุภัยพิบัติ. ใน: สุดาพรรณ ธัญจิรา, วนิดา ออประเสริฐศักดิ์, บรรณาธิการ. การพยาบาลฉุกเฉินและอุบัติเหตุภัยพิบัติครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: 2546. หน้า 493-504.
4. Stanley J., et al. Educational competencies for registered nurses responding to mass casualty incidents. INCMCE Competency Committee (serial online) 2003. August: [17 screen]. Available from: <http://www.aacn.edu/Education/1pdf/INCMCECompetencies.pdf> [2010, March 1].
5. Largan JC, James DC. Preparing nurse for disaster management. 1st ed. New Jersey: Pearson Education; 2005.
6. วรณเพ็ญ อินทร์แก้ว, วัลภา สุนทรนัญ, รัตนา พึ่งเสมา, เอมอร ชินพัฒนะพงศา, อธิศา ชัยกมลพิสุทธิ, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์. การพยาบาลสาธารณภัย (Disaster nursing). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย; 2548.
7. แอน ไทยอุดม. การจัดการภัยพิบัติและอุบัติเหตุภัยพิบัติ (Disaster and Mass casualty management). วารสารพยาบาลทหารบก 2553; 11(ฉบับพิเศษ): 21-27.
8. ปัทมาพร รุ่งพิพัฒน์พงศ์. สมรรถนะของพยาบาลหัวหน้าหน่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.